

Universiteit Gent
Bachelor in de
politieke wetenschappen
(academisch gerichte bachelor)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
	3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
	3.2 Werkwijze	6
	3.3 Domeinspecifiek referentiekader	6
	3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
	5.1 Doelstellingen opleiding	10
	5.2 Programma	11
	5.3 Inzet personeel	13
	5.4 Voorzieningen	14
	5.5 Interne kwaliteitszorg	15
	5.6 Resultaten	16
6	Oordelen visitatiecommissie	18
7	Oordelen NVAO	19
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	20

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 17 december 2008 heeft Universiteit Gent (UGent) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in de politieke wetenschappen (academisch gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de VLIR. De aanvraag is ontvangen op 17 december 2008.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de politieke wetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de politieke wetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 14 mei 2009

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 17 december 2008 heeft Universiteit Gent bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in de politieke wetenschappen. De aanvraag is ontvangen op 17 december 2008.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Universiteit Gent een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: VLIR.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005)

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: VLIR

Visitatiecommissie:

Voorzitter

Prof. Dr. B.A.G.M. Tromp†, bijzonder hoogleraar in de theorie en geschiedenis der internationale betrekkingen, Universiteit Amsterdam en Senior Research Fellow, Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael', Nederland.

Leden

Prof. Mr. Dr. Ig. Snellen, (em) hoogleraar bestuurskunde, Erasmus Universiteit Rotterdam en Rijksuniversiteit Leiden, Nederland.

Prof. Dr. P. Vercauteren, hoogleraar internationale betrekkingen en globalisering, Facultés Universitaires Catholiques de Mons (FUCAM), België.

Onderwijsdeskundig lid

Dhr. J. Perquy, ere administrateur-generaal van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), België.

Student-lid:

Dhr. D. Vanhaute, student Master Politieke Wetenschappen, Universiteit Antwerpen.

Secretarissen

Mevrouw Ilse De Vooght en mevrouw dr. ir. Els Van Zele, stafmedewerkers van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), traden op als projectbegeleiders voor deze visitatie.

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 14 maart 2007 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de instellingen gevraagd een uitgebreid zelfevaluatie-rapport op te stellen. De Cel Kwaliteitszorg van de VLIR heeft hiervoor een visitatieprotocol ter beschikking gesteld, waarin de verwachtingen ten aanzien van de inhoud van het zelfevaluatie-rapport uitgebreid zijn beschreven. Het zelfevaluatie-rapport volgt het accreditatiekader. Naast feitelijke beschrijvingen per onderwerp en per facet van het accreditatiekader wordt aan de opleidingen ook gevraagd hun toekomstperspectieven kenbaar te maken en een kritische sterkte-zwakke analyse op het niveau van het onderwerp op te nemen in het zelfevaluatie-rapport. Daarnaast worden een aantal verplichte bijlagen opgenomen, onder andere een beschrijving van het programma, cursusbeschrijvingen, examenvragen en studentenen personeelstabellen. De Commissie ontvangt de zelfevaluatie-rapporten een aantal maanden voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid krijgt deze documenten vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden. De commissieleden worden bovendien verzocht om voor elke opleiding een tweetal eindverhandelingen te selecteren uit een lijst van recente eindverhandelingen. De geselecteerde eindverhandelingen worden eveneens een aantal weken voor het eigenlijke bezoek door de Cel Kwaliteitszorg aan de commissieleden bezorgd. Elk commissielid heeft bijgevolg per opleiding minstens twee eindverhandelingen grondig gelezen vooraleer het bezoek plaatsvindt.

De Commissie hield haar installatievergadering op 15 februari 2007. Op dat ogenblik hadden de commissieleden het visitatieprotocol en de zelfevaluatie-rapporten reeds in hun bezit. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Verder heeft de Commissie op deze vergadering haar referentiekader geformuleerd. Daarnaast werd het programma van de bezoeken opgesteld en werd een eerste bespreking gehouden van de zelfevaluatie-rapporten.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

Bij het opstellen van haar referentiekader heeft de commissie zich gebaseerd op het referentiekader dat in 1999 werd gehanteerd bij de visitatie Politieke Wetenschappen en Sociologie (VLIR, 2000), the EADI accreditation initiative¹, de doelstellingen en eindtermen die de opleidingen voor het eigen onderwijs hebben geformuleerd, de internationale eisen die worden gesteld aan academische opleidingen in de politieke wetenschappen, het Vlaamse structuurdecreet (2003)² en het toetsingskader³ van het Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan (NVAO) waarin een aantal minimumeisen worden vooropgesteld die zijn gebaseerd op de internationaal aanvaarde Dublin descriptorren.

Specifiek omschrijft het referentiekader naast de domeinspecifieke minimumeisen waaraan de opleiding moet voldoen, de minimumeisen die aan een afgestudeerde in het vakgebied mogen worden gesteld en het tewerkstellingsprofiel van de afgestudeerde politicoloog. Het referentiekader omschrijft tevens de algemeen onderwijskundige uitgangspunten waaraan een academische opleiding moet voldoen, de eisen met betrekking tot

¹ www.eadi.org/detail_page.phtml?page=dossier_accreditation.

² Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (4 april 2003).

³ Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs in Vlaanderen, NVAO, 14 februari 2005.

de onderwijsorganisatie, het personeelsbeleid en het onderwijzend personeel en de interne kwaliteitszorg. Het referentiekader werd vóór de bezoeken, maar na het inleveren van de zelfevaluaties, voorgelegd aan de opleidingen. Tijdens de bezoeken van de visitatiecommissie wordt het referentiekader met de opleiding bediscussieerd.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit vijf leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in de politieke wetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

– instelling:	Universiteit Gent
– aard instelling:	ambtshalve geregistreerd
– vestiging(en):	Gent
– graad en de kwalificatie:	Bachelor in de politieke wetenschappen
– niveau en oriëntatie:	academisch gerichte bachelor
– studieomvang ⁴ :	180 studiepunten
– afstudeerrichtingen ⁵ :	geen
– onderwijstaal:	Nederlands
– studiegebied:	Politieke en sociale wetenschappen
– titel:	Bachelor in de politieke wetenschappen
– aard van de aanvraag:	accreditatie

---

⁴ Situatie ten tijde van de visitatie

⁵ Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet⁶;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁷;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁸.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleiding:

De Commissie is van oordeel dat de doelstellingen goed geformuleerd en van een academisch niveau zijn, conform artikel 58 §2 van het Structuurdecreet. Ze zijn gericht op het beheersen van algemene competenties, zoals het ontwikkelen van een denk- en redeneervaardigheid, van het vermogen tot kritische reflectie en van mondelinge en schriftelijke vaardigheden. Ook aan algemeen wetenschappelijke competenties, zoals het ontwikkelen van een onderzoekshouding, van kennis en van toepassing van onderzoeksmethoden en -technieken wordt goed aandacht besteed. Ten slotte focussen de doelen op het bijbrengen van de wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis, met inbegrip van de nieuwe ontwikkelingen, de structuur van de politieke wetenschappen en de samenhang van deze vakgebieden met andere menswetenschappen.

De Commissie is van oordeel dat de eindkwalificaties ontleend zijn aan de eisen vanuit de wetenschappelijke discipline en de internationale wetenschapsbeoefening, inclusief de eisen die de Commissie in haar referentiekader heeft geformuleerd.

⁶ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁷ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁸ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

Bij het opstellen van de doelstellingen werd er rekening gehouden met de internationale standaarden maar de benchmarking zou in het zelfevaluatie-rapport meer expliciet tot uiting mogen komen. Onvoldoende duidelijk voor de Commissie is hoe in de doelstellingen rekening is gehouden met de wensen en behoeften van het beroepenveld.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Er is een ruime aandacht voor kennisontwikkeling in het programma. In de opleiding is er ook een goede aandacht voor het bijbrengen van een onderzoeksattitude en de erbij horende vaardigheden. In de eerste bachelor maken de studenten kennis met een aantal onderzoeksmethoden en -technieken. In de tweede bachelor gaan ze dieper in op kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethodes en worden de studenten verondersteld om zelf op beperkte schaal te participeren aan onderzoeken en onderzoeken zelf op te zetten. Binnen het kader van het opleidingsonderdeel 'Werkcollege politieke wetenschappen' moeten verschillende onderzoekstaken worden uitgevoerd. In de bachelorpaper (derde jaar) ontwerpen de studenten ten slotte zelf een onderzoeksvorstel.

De Commissie is van oordeel dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding. De geformuleerde competenties in de politieke en aanverwante wetenschappen komen aan bod in het programma. Hierbij meent de Commissie dat er aan de samenhang tussen de eigen discipline en de aanverwante disciplines in het eerste jaar voldoende aandacht wordt besteed. Het programma biedt de studenten volgens de Commissie de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Wel is de vertaling van de doelstellingen van de opleiding in de eindcompetenties van de verschillende opleidingsonderdelen naar de mening van de commissie voor sommige opleidingsonderdelen weinig realistisch verlopen. Sommige opleidingsonderdelen hebben de ambitie maar liefst 19 verschillende competenties te realiseren, wat volgens de Commissie niet haalbaar is.

De Commissie meent dat de inhoudelijke samenhang van het programma in orde is. Achter de invulling van het programma steekt een duidelijke visie: de studenten krijgen een brede vorming in de politieke wetenschappen, met veel aandacht voor de randwetenschappen, wat zorgt voor een goede sequentiële opbouw en horizontale samenhang.

De Commissie is van mening dat het programma qua vorm en inhoud aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De studenten waarmee de Commissie gesproken heeft, signaleerden geen aansluitingsproblemen. Ze loofden de goede oefeningensessies voor het opleidingsonderdeel Statistiek en dito studiebegeleiding door het Centrum voor Studieondersteuning.

In het kader van de flexibilisering van het onderwijs wordt de opleiding zowel voltijds als halftijds aangeboden. Daarnaast kunnen de studenten ook gebruik maken van de mogelijkheid om een aangepast individueel traject te volgen. Er is tevens een procedure voor de erkenning van elders verworven competenties en elders verworven kwalificaties voorzien. De Commissie staat positief tegenover dit aanbod.

De retrospectieve studietijdmeting uit 2004-2005 toonde voor de studenten uit het eerste bachelorjaar een studietijd die met 1386 uren onder de decretaal vereiste 1500 tot 1800 uren kwam. De facultaire onderwijscommissie besliste onder meer op basis hiervan om een extra opleidingsonderdeel aan het programma van het eerste bachelorjaar toe te voegen en de inhoud van bestaande opleidingsonderdelen te verzwaren. Ook in de studiebegeleiding

zijn er aanpassingen doorgevoerd om de studiedruk per opleidingsonderdeel te doen toenemen. De Commissie acht die maatregelen positief en waardeert de inspanningen die er geleverd worden om de studietijd te meten, al is een verdere verfijning van de meetmethodes en een verhoging van de responsgraad nog nodig. Toch meent ze dat verdere programma ingrepen zich opdringen. Uit haar gesprek met de studenten heeft ze vernomen dat de studiebelasting van de opleidingsonderdelen sterk uiteenloopt terwijl ze toch allemaal 6 studiepunten toegekend kregen. Ook signaleerden ze een onevenwicht tussen het eerste en het tweede semester van het tweede bachelorjaar. De Commissie beveelt dan ook aan om zowel de verdeling van de studiebelasting als de toekenning van de studiepunten grondig te herbekijken. De Commissie stelt vast dat er geen specifiek didactisch concept gehanteerd wordt maar meent dat de gebruikte werkvormen goed aansluiten bij de doelstellingen de opleiding.

De Commissie heeft een steekproef aan examenopgaven bestudeerd en is van mening dat de studenten op een goede manier worden beoordeeld en getoetst. De examens zijn gericht op het meten van de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de studenten in de materie en sluiten goed aan bij de doelstellingen van de opleiding en de leerdoelen van de diverse opleidingsonderdelen. Om de mondelinge competenties te kunnen beoordelen, dienen er volgens de Commissie wel meer mondelinge examens georganiseerd te worden.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport. De argumentatie van de commissie bij dit facet is hieronder opgenomen in het samenvattend oordeel over het onderwerp Inzet Personeel.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De Commissie meent dat de kwaliteit van de academische staf goed is. De vakinhoudelijke expertise is zeer goed en de docenten van de vakgroep Politieke Wetenschappen zijn, vernam de Commissie van de studenten en concludeert ze uit de studentenevaluaties, ook goede lesgevers. De Commissie waardeert het dat de meeste lesgevers van de vakgroep ook de docententraining volgden en dat de vakgroep nieuwe leden aanmoedigt om die training te volgen. Het personeelsbeleid acht de Commissie voor verbetering vatbaar.

De Commissie beoordeelt het facet 'eisen professionele en academische gerichtheid' als excellent voor de opleiding. De Commissie is van mening dat er een brede waaier aan onderzoekdeskundigheid bij het academisch personeel aanwezig is. Ze heeft de wetenschappelijke publicaties van de onderzoekseenheden bekeken en acht de wetenschappelijke output ervan zeer hoog.

De Commissie waardeert ook de inbreng die vanuit het beroepenveld wordt gerealiseerd. De Commissie acht het facet 'Kwantiteit van het personeel' onvoldoende voor de bacheloropleiding. De Commissie is van mening dat er over het geheel van de opleiding een structureel tekort is aan ZAP-leden. Hun onderwijsbelasting ligt veel te hoog, wat onder meer blijkt uit de student/ZAP-ratio's. Zeker in de vakgebieden met het hoogste aantal studenten is de situatie problematisch geworden.

De Commissie geeft de opleiding op onderwerpniveau toch een positieve beoordeling omwille van de grote betrokkenheid, dito inzet en academische kwaliteiten van de staf. Die inzet heeft tot nog toe kunnen voorkomen dat de onderwijskwaliteit noemenswaardig lijdt onder het tekort aan academisch personeel.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**, maar vraagt nadrukkelijk aandacht voor de te geringe omvang van het personeel in de opleiding.

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport. De argumentatie van de commissie bij dit facet is hieronder opgenomen in het samenvattend oordeel over het onderwerp Voorzieningen.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De Commissie beoordeelt het facet materiële voorzieningen als onvoldoende voor de opleiding. De Commissie heeft tijdens haar bezoek geconstateerd dat er te weinig ruimte is om les te geven, te weinig plaats is voor zelfstudie en dat ook het computerlokaal te klein is. De kwaliteit van de huisvesting van de vakgroep vindt ze erbarmelijk. De bibliotheek is goed uitgerust, maar de versnippering en de vrij beperkte openingsuren maken dat ze onvoldoende toegankelijk is. De Universiteit Gent erkent het probleem en maakte een oppervlaktebehoeftestudie van de faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen op waarin een eerste aanzet is gegeven om de bibliotheken op facultair niveau te centraliseren. Een gemeenschappelijke bibliotheek zal er evenwel pas na 2010 komen. De Commissie acht de materiële situatie echter zeer precair, zowel inzake de huisvesting van de vakgroep, van de bibliotheekcollectie als inzake de onderwijsinfrastructuur, en beveelt de universiteit aan om sneller in te grijpen.

De Commissie beoordeelt de studiebegeleiding als goed voor de opleiding. De Commissie meent dat het Cel Studieondersteuning (CSO) inhoudelijk zeer goed werk levert en veel inspanningen doet om iedere student te bereiken. Het volgen van de lessen speelt daarbij een zeer belangrijke rol en werkt duidelijk drempelverlagend. De begeleiding van het CSO wordt dan ook erg op prijs gesteld door de studenten.

Niettegenstaande de Commissie het facet 'materiële voorzieningen' als negatief beoordeelde voor de opleiding geeft ze de opleiding op het onderwerp 'voorzieningen' toch een positieve beoordeling. De Commissie heeft met haar onvoldoende op het facet 'materiële voorzieningen' vooral een signaal willen geven aan de Universiteit Gent dat de huisvestingsproblematiek niet langer houdbaar is.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**, maar onderschrijft de urgentie van de opmerking van de commissie inzake de materiële voorzieningen.

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De Commissie beoordeelt de vergaring en evaluatie van de resultaten als voldoende voor de opleiding. De Commissie acht het positief dat er op facultair niveau een formele evaluatiestructuur is uitgewerkt. Ze wijst er wel op dat er, zeker in het geval van de onderdelen uit het tweede semester, veel tijd zit tussen de afronding van een opleidingsonderdeel en de evaluatie ervan.

Voorts valt het de Commissie op dat het enige instrument voor de evaluatie van de opleiding de studentenenquêtes zijn. Met betrekking tot het evalueren van de onderwijskwaliteit is de Commissie er voorstander van om jaarlijks alle opleidingsonderdelen te screenen via eenvoudige procedures op het niveau van de opleidingscommissies en ook bijvoorbeeld door de studenten bij de examens een enquêteformulier te laten invullen.

Het zelfevaluatie-rapport vermeldt niets over een curriculum-evaluatie. Tijdens haar bezoek heeft de Commissie evenwel vernomen dat een evaluatie van het bachelorprogramma gepland is. De Commissie beveelt de opleidingsverantwoordelijken aan om systematisch het curriculum onder de loep te nemen.

De onderwijskwaliteit van de drie opleidingen wordt opgevolgd door de Opleidingscommissie Politieke Wetenschappen, die maandelijks bijeenkomt. De Commissie concludeert op basis van haar gesprekken dat de opleidingscommissie bij problemen snel op de bal speelt en de uitkomsten van de onderwijs-evaluaties ernstig opvolgt. Ze meent evenwel dat de opleidingscommissie vooral reactief en op korte termijn handelt. De Commissie mist in het zelfevaluatie-rapport een omgevingsanalyse en een toekomstvisie met daaraan gekoppeld een beleid voor de opleidingen. De verbeteracties die werden ondernomen naar aanleiding van de vorige visitatiecommissie en de invoering van de bachelor-masterstructuur werden ook onvoldoende beschreven.

De Commissie beoordeelt het facet 'betrokkenheid van personeel, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende voor de bacheloropleiding.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als voldoende, maar wijst de opleiding op de opmerkingen van de commissie ten aanzien van het facet Maatregelen ter verbetering.

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De Commissie is van oordeel dat het bachelorprogramma haar doelstellingen zal weten te realiseren. Zij baseert zich hiervoor op het programma dat volgens de Commissie de studenten zeer zeker in staat stelt om de beoogde doelstellingen te halen, de examens die goed aansluiten bij de leerdoelen van het programma en de bachelorpaper, waarvan het concept goed is uitgewerkt. De bachelorstudenten waarmee de Commissie mee gesproken heeft, toonden zich tevreden over de opleiding. Als positieve punt haalden ze goede mix aan kennis, methodologie en actualiteit aan. Als aandachtspunt haalden ze de mondelinge vaardigheden aan: er dient volgens hen meer gedebatteerd te worden in de lessen.

De Commissie beoordeelt het facet onderwijsrendement als voldoende voor de opleiding. De Commissie stelt vast dat de opleidingsverantwoordelijken geen expliciete streefcijfers en een beleid voor het onderwijsrendement hebben geformuleerd. De slaagcijfers van de opleiding acht de Commissie goed.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen omgeving en inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	G
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	E
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	O
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport. Dit heeft geleid tot een tekstuele wijziging.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in de politieke wetenschappen (academische gerichte bachelor) van Universiteit Gent uitgevoerd door VLIR.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 30

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer #3370

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot het einde van academiejaar 2016-2017 .